

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2015

**GESKIEDENIS V2
MEMORANDUM**

PUNT: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 24 bladsye.

---

1. BRONGEBASEERDE-VRAE

1.1 Die volgende leeruitkomste en assesseringstandaarde sal in hierdie vraestel geassesseer word:

VLAKKE VAN BRONGEBASEERDE VRAE

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHED	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1 (V1)	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek toepaslike inligting en data uit die bronne. • Organiseer die inligting logies. • Verduidelik geskiedkundige begrippe. 	30% (15)
VLAK 2 (V2)	<ul style="list-style-type: none"> • Kategoriseer geskikte of toepaslike inligtingsbronne wat verskaf word om die vrae wat geopper word, te beantwoord. • Ontleed die inligting en data wat uit 'n verskeidenheid bronne versamel is. • Evalueer die inligtingsbronne wat verskaf word om te besluit of die bronne geskik is vir die taak. 	50% (25)
VLAK 3 (V3)	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer en data uit die bronne. • Ondersoek inligtingsbronne en evalueer die nut van die bronne vir die taak, met agting vir stereotipes subjektiwiteit en gapings in die beskikbare getuies • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en sienings van mense se optrede of gebeure en veranderings om onafhanklike gevolgtrekkings te maak oor die optrede of gebeure. 	20% (10)

1.2 Die volgende tabel dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van alle brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argumente, bewyse of voorbeelde.
- By die toekenning van punte moet aandag gegee word in hoe 'n mate daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- By die nasienriglyne word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.

2. OPSTELTIPE-VRAE

2.1 Nasien van opsteltipe-vrae:

- 2.2
- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord geleidelik sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
  - Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.
  - By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige ander relevante antwoord.

2.3 Globale assessering van opsteltipe-vrae

Die opsteltipe vrae sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die opvoeder die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitlike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs "feite" neer te skryf om 'n hoë punt te behaal nie. Dit sal ook leerders ontmoedig om "modelantwoorde" voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet vir leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n punt
- Die toepaslike seleksie van feitlike bewyse om sodanige argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag

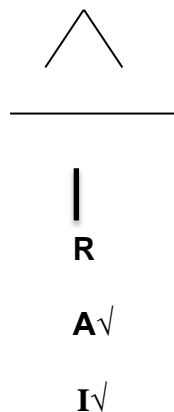
2.4 Assesseringsprosedures by opsteltipe-vrae

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die eerste deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt (bullet) in die nasienriglyne, vir elke hoofmoment (aangedui met 'n kolpunt), 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt), bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Die volgende addisionele simbole kan ook gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking
nie behoorlik gekontekstualiseer nie
- Verkeerde stelling
- Irrelevante stelling
- Herhaling
- Analise
- Interpretasie

2.5 Die Matriks

2.5.1 Die gebruik van 'n analitiese matriks vir die assessering van opsteltipe vrae (verwys na bl. 7) By die nasien van uitgebreide skryfwerk met verwysing na bl. 7, moet die gegewe kriteria in die matriks gebruik word. Beide die inhoud en die aanbieding moet in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede deurlees van die skryfwerk sal die vlak (op matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 5	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	} 30 – 33
A	VLAK 5	

GLOBALE ASSESSERING VIR OPSTELTIPE-VRAE – DIE MATRIKS: TOTALE PUNT 50

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1
AANBIEDING 	Baie goed beplan en gestruktureer. Goeie sintese van inligting. Goed gebalanseerde argument is ontwikkel. Argument deurgaans volgehou en verdedig	Goed beplan en Gestruktureer Sintese van inligting. Goed gebalanseerde oorspronklike, onafhanklike argument ontwikkel. Gebruik getuienis om die argument te ondersteun.	Goed beplan en gestruktureer. Ontwikkel duidelik argument. Oorspronklike slotsom bereik op grond van getuienis. Getuienis gebruik om argument te ondersteun. Kom tot onafhanklike slotsom. Gebruik getuienis om gevolgtrekking te ondersteun	Argument beplan en gestruktureer. Getuienis gebruik om argument te ondersteun. Slotsom op grond van Getuienis. Skryfwerk gestruktureerd.	Argument beplan en gestruktureer. Sommige getuienis gebruik om argument te ondersteun. Slotsom nie duidelik ondersteun deur getuienis nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend/ poging om argument te ontwikkel.	Min sprake van analise en geskiedkundige verduideliking. Antwoord glad nie gestruktureerd nie.
INHOUD 							
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhouseleksie ten volle relevant tot gedagterigting/ argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhouseleksie relevant tot gedagterigting/ argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Gebreke ten opsigte van inhoud/irrelevante inhoudseleksie			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Inhoudseleksie hou nie altyd verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Inhoud skraal. Vraag ontoereikend beantwoord.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1 Vraag nie beantwoord nie. Inhoud ontoereikend. Heeltemal irrelevant						14–17	0–13

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

VRAAG 1: HOE HET SWART NASIONALISME, SWART SUID-AFRIKANERS BEWUS GEMAAK OM ONDERDRUKKING TE VERSET?

1.1 1.1.1 [Onttrekking van inligting uit bron – V1]

- (a)
- Nabootsing van blankes.
  - Slawerny mentaliteit hou hulle nog steeds in kettings.
  - Hulle kon slegs deur die goedhartigheid van hul 'Meesters' bestaan. (3 x 1) (3)

1.1.2 [Interpretasie van bewyse uit bron – V2]

- Om swartes bewus te maak om afhanklikheid van blankes te beëindig
- Swartes moet onafhanklik word
- Ophou toelaat dat blankes vir hulle besluite te maak
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

1.1.3 [Onttrekking van bewys uit bron – V1]

- "Voor hulle enige iets van waarde doen, moet dit eers die goedkeuring van sommige wittes kry." (1 x 2) (2)

1.2 1.2.1 [Reguit interpretasie van bewyse uit bron – L1]

- South African Native National Congress (1 x 1) (1)

1.2.2 [Interpretasie van bewyse uit bron – V2]

- Met die totstandkoming van die Unie van Suid-Afrika was swartes nie deel van die regering nie
- Swart Suid-Afrikaners het geen politieke regte gehad
- Swart Suid-Afrikaners het geen seggenskap in die maak van die wette en administrasie van Suid-Afrika gehad nie
- Om swartes te mobiliseer om nasionalistiese organisasies te vorm en eenheid te bevorder
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.2.3 [Onttrekking van bewys uit bron – V1]

- "Hoofmanne van koninklike bloed en here van ons ras ..." (1 x 2) (2)

1.2.4 [Interpretasie van bewys uit bron – V2]

- Word nie beskou as burgers van Suid-Afrika nie
- Onderhewig aan ontberings
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

1.2.5 *[Bepaal betroubaarheid van bron – V3]***BETROUBAAR**

- Primêre bron – *Laat jouself geld*
- Die toespraak kan met ander bronne geverifieer word
- SANNC gestig om eenheid te bevorder onder swart Suid-Afrikaners en om hul waardigheid en regte te herstel
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

1.3 1.3.1 *[Definieer historiese begrip – V1]*

- (a) • 'n Beleid om groepe mense apart binne die samelewing te hou.
• Enige ander relevante verduideliking. (1 x 2) (2)
- (b) • 'n Ideologie wat swartes verenig in hul geveg teen koloniale en rassitiese onderdrukking om vryheid en onafhanklikheid te verkry.
• Enige ander relevante verduideliking. (1 x 2) (2)

1.3.2 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Dit wys vasbeslotenheid om verandering teweeg te bring.
- Meer veeleisende toon.
- Openlik blanke dominasie verwerp.
- Dit het massa-aksie ondersteun, d.i. stakings, boikotte en massa burgerlike ongehoorsaamheid om self-beskikking te bekom
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.4 1.4.1 *[Onttrekking van inligting uit bron – V1]*

- ANC
- South African Indian Congress
- African People's Organisation (3 x 1) (3)

1.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit bron – V2]*

- Hulle doen 'n beroep op alle Suid-Afrikaners om te verenig en die wegbly-aksie te ondersteun.
- Enige ander relevante antwoord (1 x 3) (3)

1.4.3 *[Interpretasie van bewyse uit bron – V2]*

- Inklusiewe nasionalisme/Charteriste (1 x 2) (2)

1.4.4 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Die mense wou politieke en ekonomiese regte hê.
- Wou hê dat hul menseregte bevorder moes word.
- Wou aktiewe burgers in hul eie land wees.
- Wou nie soos slawe sonder regte behandel word nie.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.4.5 *[Bestudeer bronne om hul bruikbaarheid, betroubaarheid, vooroordeel en beperkings te bepaal – V3]*

BRUIKBAAR

- Die plakkaat wys dat aksie teen apartheidsregering geneem gaan word
- Dit was die begin van 'n voluit geveg vir vryheid.
- Het 'n beroep op alle Suid-Afrikaners gedoen om wegbly-aksies te ondersteun.
- Dit dui op samewerking onder verskillende rasse.
- Enige ander relevante antwoord.

NIE-BRUIKBAAR

- Dit is visueel onaantreklik.
- Baie ongeletterde mense sou nie al die bewoording op die plakkaat verstaan nie.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

1.5 *[Interpretasie, begrip en sintese van bewys uit bronne – V3]*

Kandidate behoort die volgende in hul antwoord in te sluit:

- Maak swartes bewus om hulself te bevry van die kettings van armoede, bevooroordeeldheid en onregverdigheid (Bron 1A)
- Maak swartes bewus om selfonderhoudend te word (Bron 1A)
- Afhanklikheid op blankes te beëindig (Bron 1A)
- Ophou om hulself as minderwaardig te sien
- Lei tot die formasie van die SANNC (Bron 1B)
- Doen 'n beroep op swartes om te verenig en te veg vir hul regte (Bron 1B)
- Motiveer swart Suid-Afrikaners om nasionale vryheid te verkry (Bron 1C)
- Formasie van ANC-jeugliga stimuleer nasionalisme
- Stel 'n Program van Aksie op – oproep tot massa-aksie om rassisme te beveg – meer ernstig, meer militant (Bron 1C en 1D).
- Nasionale wegbly-aksie geroep (Bron 1C en 1D).
- Enige ander relevante antwoord. (6)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op elementêre wyse bv. toon min of geen begrip oor hoe swart nasionalisme, swartes bewus gemaak het om onderdrukking te verset. • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor die onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie. 	Punte: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp bv. toon begrip van hoe swart nasionalisme, swartes bewus gemaak het om onderdrukking te verset. • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier. 	Punte: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse byvoorbeeld demonstreer 'n deeglike begrip van hoe swart nasionalisme, swartes bewus gemaak het om onderdrukking te verset. • Bewyse hou goed verband met die onderwerp. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp. 	Punte: 5 – 6

[50]

VRAAG 2: HOE HET DIE SESDAAGSE OORLOG VAN 1967 TOT SPANNING IN DIE MIDDE-OOSTE BYGEDRA?2.1 2.1.1 *[Onttrekking van bewys uit bron – V1]*

- Israel (1 x 1) (1)

2.1.2 *[Onttrekking van bewys uit bron – V1]*

- Siriese magte vermeerder hul aanvalle op Israeli nedersetting op die Golan-hoogland.
  - Nasser beweeg sy troepe tot by die Sinaï-grens.
  - Nasser versoek die VN om hul vredesmag te verwyder vanuit beide die Sinaï- en Gasa-strook.
  - Israeliese skepe word in die Golf van Aqaba versper.
- (Enige 3 x 1)

2.1.3 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Egipte (1 x 2) (2)

2.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit bron – V2]*

- Het nie die staat Israel erken nie.
- Arabiese lande het die Arabiese Palestyne ondersteun, wat geglo het dat Palestina aan hulle behoort
- Israel se inval van Sinai in 1956.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.1.5 *[Interpretasie van bewyse uit bron – V2]*

- 'n Reeks blitsaanvalle geloods
- Israeliese magte sterker
- Strategie van aanvalle was goed beplan
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 3) (3)

2.2 2.2.1 *[Onttrekking van inligting uit bron – V1]*

- Gasa-strook
- Wesbank
- Golan-hoogland (Enige 2 x 1) (2)

2.2.2 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Dit het beteken dat die hele Palestina nou deel van Israel was
- Israel het militêr en polities uit die Arabiere voordeel getrek
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.2.3 [Onttrekking van bewys uit bron – V1]

- Egipte
- Jordanië
- Sirië (Enige 2 x 1) (2)

2.2.4 [Interpretasie van bewyse uit bron – V2]

- Egipte se militêre mag en status was in die Arabiese wêreld beskadig
- Arabiese nasionalisme het 'n vernederde nederlaag gely.
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.3 2.3.1 [Onttrekking van inligting uit bron – V1]

- 13 500 (1 x 1) (1)

2.3.2 [Vergelyking van bronne – V3]

- Wys dat Israel die oorwinnaars was
- Het minder gewondes
- Beter georganiseerd
- Israel vasbeslote om vir hul onafhanklikheid te veg
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.4 2.4.1 [Onttrekking van bewys uit bron – V1]

- Yasser Arafat (1 x 1) (1)

2.4.2 [Omskryf historiese begrip – V1]

- 'n Gewapende vegter met politieke doelwitte wie nie deel is van 'n gewone leër nie.
- Enige ander relevante verduideliking (1 x 2) (2)

2.4.3 [Interpretasie van bewys uit bron – V2]

- Konvensionele oorlogvoering het misluk; die Arabiere het hulle gewend tot meer uiterste (gewelddadige) taktieke.
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

2.4.4 [Interpretasie van bewyse uit bron – V2]

- By die Olimpiese Spele in Munich – 11 Israeliese atlete was vermoor.
- Israeliese vliegtuie gekaap (Enige 1 x 2) (2)

2.4.5 [Onttrekking van inligting uit bron – V1]

- Kommando strooptogte van hul eie uitgevoer
- PLO leiers vermoor
- Volskaalse inval van naburige lande (3 x 1) (3)

2.4.6 [Interpretasie van bewyse uit bron – V2]

- Verhoogde spanning in die Midde-Ooste
- Geen oplossing vir die konflik in die naby toekoms
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.5 [Interpretasie, begrip en sintese van bewyse uit bron – V3]

Kandidate behoort die volgende in hul antwoord in te sluit:

- Arabiere verloor gebiede aan Israel (Bron 2A en 2B)
- Israeli magte was oorwinnaars; ophemeling vir Joodse nasionalisme (Bron 2A, B en 2C)
- Egipte was verslaan in die Gasa-strook en Sinai-skiereiland (Bron 2B)
- Israel het ook die Golan-hoogland oorgeneem wat van strategiese belang was (Bron 2A en 2B)
- Jordanië was verslaan en die ou stad van Jerusalem was nou onder Israeliese beheer (Bron 2B)
- Verwoes selfbeeld en nasionalisme van Arabiese lande
- Israel het minder ongevalle; beter georganiseerd (Bron 2C)
- Israel polities en ekonomies bevoordeel uit die oorlog (Bron 2B)
- Palestynse Arabiere vorm guerrilla kommando – EL-Fatah en PLO (Bron 2D)
- Vasbeslote om Israel te vernietig en verlore gebiede terug te kry.
- Enige ander relevante antwoord. (6)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op elementêre wyse byvoorbeeld toon min of geen begrip oor hoe die Sesdaagse Oorlog tot spanning in die Midde-Ooste bygedra het. • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor die onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie. 	Punte: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp bv. toon begrip van hoe die Sesdaagse Oorlog tot spanning in die Midde-Ooste bygedra het. • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier. 	Punte: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse byvoorbeeld. demonstreer 'n deeglike begrip van hoe die Sesdaagse Oorlog tot spanning in die Midde Ooste bygedra het. • Bewyse hou goed verband met die onderwerp. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp. 	Punte: 5 – 6

[50]

VRAAG 3: HOE HET DIE NASIONALE PARTY SY IDEOLOGIE VAN APARTHEID IN SUID-AFRIKA GEÏMPLEMENTEER?

3.1 3.1.1 *[Onttrekking van inligting uit bron – V1]*

- Nasionale Party (1 x 1) (1)

3.1.2 *[Interpretasie van bewys uit bron – V1]*

- D.F. Malan (1 x 2) (2)

3.1.3 *[Onttrekking en interpretasie van bewyse uit bron – V1]*

- Om te verseker dat wit Suid-Afrikaners permanent in beheer bly.
- Om die belange van blanke kiesers te beskerm.
- Swartes gesien as agterlik en ongekultiveerd en moes apart van blankes gehou word.
- Blankes sou beskerm word van kompetisie vir werksgeleenthede deur swart Suid-Afrikaners.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.1.4 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Segregasie was meer losser toegepas
- Alhoewel swartes gesê was waar om te woon en werk het hulle nog 'n mate van vryheid gehad
- Onder segregasie het multi-kulturele gebiede soos Distrik Ses en Sophiatown gefloreer.
- Met die segregasie-beleid kon hulle nog enige persoon van hul keuse trou.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.1.5 *[Interpretasie van bewys uit bron – V1]*

- (a) Groepsgebiedeswet (1 x 2) (2)
- (b) Bantoe Onderwyserswet (1 x 2) (2)

3.2 3.2.1 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Het nie-rassisme/integrasie nie gesteun nie.
- Nie-rassisme gesien as moeilikheid wat polisie ingryping benodig.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

3.2.2 *[Bestudeer bronne om hul bruikbaarheid, betroubaarheid, vooroordeel en beperkings te bepaal – L3]***BEVOORoorDEELTHEID**

- Hy was nie fisies woonagtig in Sophiatown nie, maar in 'n naburige woonbuurt
- Hy was 'n blanke wat nie die kultuur van Sophiatown verstaan het nie
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.2.3 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Dit was in lyn met die regering se beleid van aparte ontwikkeling
- Dit was een van die pilare van die regering se apartheids-beleid
- Triomf was net vir blankes gereserveer
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

3.2.4 *[Onttrekking van inligting uit bron – V1]*

- Triomf (1 x 1) (1)

3.2.5 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Mense was gedwing om te verhuis.
- Die teenwoordigheid van die polisie dui daarop dat die verhuising nie vrywillig was nie.
- Mense wou nie trek nie.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.2.6 *[Interpretasie van bewyse uit bron – V2]*

- Hartverskeurende ondervinding
- Verloor hul sin van gemeenskap.
- Geskei van geliefdes.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

3.3 3.3.1 *[Definieer historiese begrip uit bron – V1]*

- Regering deur die mense gekies.
- Enige ander relevante verduideliking. (1 x 2) (2)

3.3.2 *[Onttrekking van bewys uit bron – V1]*

- Die verdeling van swartes in tien verskillende kulturele, politieke en etniese groepe. (1 x 1) (1)

3.3.3 *[Interpretasie van bewyse uit bron – V2]*

NEE

- Swart Suid-Afrikaners het geen stemreg in Suid-Afrika gehad nie
- Swart Suid-Afrikaners het geen politieke regte gehad nie.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

3.3.4 *[Onttrekking van inligting uit bron – V2]*

- Hulle wou die wêreld oortuig dat Suid-Afrika demokraties was, waarin almal die reg gehad het om te stem
- Dat swart Suid-Afrikaners die reg sou hê om vir hul eie politieke leiers in hul tuislande kon stem (Enige 1 x 2) (2)

3.4 3.4.1 *[Onttrekking van bewys uit bron – V1]*

- Transkei
- Ciskei
- Venda
- Bophuthatswana
- KwaZulu
- KwaNdebele
- Gazankulu
- KaNgwane
- QwaQwa
- Lebowa (Enige 3 x 1) (3)

3.4.2 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Die tuislande moes vergroot word om ekonomies selfonderhoudend te word.
- Die tuisland areas was te verspreid en moes gekonsolideer word.
- Dis ook voorgestel dat meer ekonomiese belegging benodig was om hulle werklik onafhanklik te maak. (Enige 1 x 2) (2)

3.4.3 *[Interpretasie van bewys uit bron – V2]*

- Die Nasionale Party wou nie werklik hê dat die tuislande onafhanklik of ekonomies selfversorgend moes word omdat hulle goedkoop arbeid benodig het.
- Hulle was nie gewillig om van 'wit' Suid-Afrika se land prys te gee nie.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.5 *[Interpretasie, begrip en sintese van bewyse uit bronne – V3]*

Kandidate behoort die volgende in hul antwoord in te sluit:

STEM SAAM

- Apartheid – verduidelik ideologie (Bron 3A)
- Niks behalwe die oorlewing van die Afrikaner was belangrik (Bron 3A)
- Segregasie en diskriminerende wette is geproklameer (Bron 3B, 3C en 3D)
- Swartes het geen politieke regte in Suid-Afrika (Bron 3C)
- Apartheidswette diskrimineer teen alle rasse, behalwe die blanke ras (Bron 3B, 3C en 3D)
- Kon sekere fasiliteite nie gebruik nie (Bron 3A)
- Groepsgebiedewet – lei tot gedwonge verhuising (Bron 3B)
- Dit veroorsaak ontwrigting, ongerief en hartseer vir menige (Bron 3B en 3C)
- Verseker wit dominasie
- Tuisland-beleid – om wit superioriteit in Suid-Afrika te verseker (Bron 3C en 3D)
- Verseker goedkoop arbeidsmark vir myne en blanke plase.
- Enige ander relevante antwoord.

STEM NIE SAAM

- Swart Suid-Afrikaners het hul eie fasiliteite gegee om te gebruik
- “Nie-blankes” was spesiale aparte gebiede gegee om te bly (Bron 3C)
- Tuislande geskep waar swartes kon woon en regte kon geniet (Bron 3D)
- Het stemreg in hul tuislande gehad
- Enige ander relevante antwoord.

(6)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op elementêre wyse bv. toon min of geen begrip oor hoe die NP die apartheidsbeleid aangeneem het om die oorlewing van die Afrikaner-nasie te verseker ten koste van almal. • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor die onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie. 	Punte: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp bv. toon begrip van hoe die NP die apartheidsbeleid aangeneem het om die oorlewing van die Afrikaner-nasie te verseker ten koste van almal. • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier. 	Punte: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. demonstreer 'n deeglike begrip van hoe die NP die apartheidsbeleid aangeneem het om die oorlewing van die Afrikaner-nasie te verseker ten koste van almal. • Bewyse hou goed verband met die onderwerp. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp. 	Punte: 5– 6

[50]

AFDELING B: OPSTELTIPE-VRAE**VRAAG 4: NASIONALISME IN SUID-AFRIKA: AFRIKANER-NASIONALISME**

4.1 *[Herroep, interpretasie en begrip van historiese kennis]*

SINOPSIS

Kandidate moet fokus op die redes vir die ontwaking van Afrikaner-Nasionalisme vanaf 1930 tot 1948.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Kandidate kan fokus op die redes vir die ontwaking van Afrikaner nasionalisme.

UITBREIDING

- Konstitusionele onafhanklikheid van Brittanje – maar nog steeds deel van die Britse Gemenebes van Nasies.
- Erkenning van Afrikaans en die vlagkwessie – in 1924 toe Hertzog, leier van die NP, eerste minister word wat 'n vurige voorstaander van Afrikaner nasionalisme was.
- Suid-Afrika se soewereine onafhanklikheid – verkry met die Balfour Verklaring tydens die Rykskongres in 1926
- Rol van die “volk” – die eksklusiewe belange van die Afrikaner-volk word bevorder – het op volksgeskiedenis gefokus.
- Eeufees-Afrikaner – nasionalisme saam gebind en versterk tot die ontstaan van die Ossewabrandwag gelei.
- Tweede Wêreldoorlog – Suid-Afrika neem deel aan die kant van Brittanje – lei tot skeuring onder Afrikaners – geweld is gebruik om SA se deelname te verhoed
- 1948 verkiesings – Afrikaner nasionaliste doen 'n beroep op Afrikaners om vir die NP te stem – vir Apartheid.
- Enige ander relevante antwoorde.

Samevatting: Kandidate moet hul opstel met 'n relevante samevatting afsluit.

[50]

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesser.

OF

4.2 [Herroep, interpretasie en begrip van historiese kennis]

SINOPSIS

Kandidate moet fokus of Afrikaner nasionalisme 'n ontwaking van 'n antieke Afrikaner identiteit was, óf was dit deur 'n spesifieke belangegroep geskep en gemanipuleer.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Kandidate moet die verklaring evalueer en hul gedagterigting aandui.

UITBREIDING

- Afrikaners het slegs ontwaak as 'n bepaalde groep na die vermenging en vestiging van verskeie Europese nasionaliste aan die Kaap.
- Nie alle Afrikaners was uiters nasionalisties nie. Dit was 'n veldtog van ekstreemste Afrikaners om Afrikaners dwarsdeur die land te verenig
- Die intense nasionalisme van die 1940's wat die gevolg was van 'n spesifieke veldtog, het momentum gekry na die 1938 eeufeesviering van die Groot Trek.
- Rol van Hertzog se pakt-regering (soewereine onafhanklikheid vanaf Brittanje, Afrikaanse taalkwessie, ens.)
- Konsolidasie van konstitusionele kwessies soos die vlagkwessie en die Balfour-verklaring.
- Rol van die Broederbond/FAK wat vir die beskerming en ontwikkeling van die Afrikaanse taal, kultuur en finansies beywer
- Eeufees van die Groot Trek lei tot die herlewering van Afrikaner nasionalisme
- Ontstaan en impak van die Ossewabrandwag en Nuwe Orde
- Die Volk, 'n verkose nasie het die hoeksteen van Afrikaner Nasionalisme geword
- Nasionale pers – publiseer Afrikaner nasionalistiese koerante – *Die Burger*
- Stigting van SANTAM en SANLAM
- Volkskas Bank
- Volkskongres gehou vir die bevordering en groei van Afrikaner besighede
- Die impak en rol van die Tweede Wêreldoorlog – konsolidasie van Afrikaner nasionalisme
- Voorbereiding vir die 1948 verkiesing en die gevolge daarvan
- Enige ander relevante antwoord

Samevatting: Kandidate moet hul antwoord met 'n relevante samevatting afsluit.

[50]

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesser.

VRAAG 5: NASIONALISME IN AFRIKA – GHANA**5.1** *[Herroep, interpretasie en begrip van historiese kennis]***SINOPSIS**

Kandidate moet die rol wat Kwame Nkrumah in Ghana se stryd om onafhanklikheid gespeel het evalueer.

HOOFASPEKTE

INLEIDING: Fokus op die Goue Kus as 'n Britse kolonie en die rol wat Kwame Nkrumah gespeel het om onafhanklikheid van Ghana te verkry.

UITBREIDING

- Kwame Nkrumah was genooi om sekretaris van die UGCC in 1945 te word.
- UGCC word 'n dinamiese politieke beweging
- 1948 – boikotte en stakings
- Geweld, oproerigheid – Februarie 1948
- Nkrumah los die UGCC in 1949 en vorm 'n meer radikale nasionalistiese party, die Convention People's Party (CPA) wie se doelwit "selfregering nou" was
- Die CPA het 'n massa volgelinge getrek
- Brittanje se voorstel vir 'n nuwe grondwet is in 1951 verwerp
- Nkrumah was gearresteer en na sy vrylating vorm hy 'n nuwe regering
- Volgehoue protesaksies totdat die onafhanklikheidsdatum uiteindelik vir Maart 1957 vasgelê was
- Enige ander relevante antwoord

Samevatting: Die Goue Kus word onafhanklik op 6 Maart 1957 en word bekend as Ghana. Nkrumah word die eerste president.

- Enige ander relevante samevatting.

[50]

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesseer.

OF**5.2** *[Herroep, interpretasie en begrip van historiese kennis]***SINOPSIS**

Kandidate moet die skakel tussen Pan-Afrikanisme en die onafhanklikheidsbeweging in Ghana assesseer. Hulle moet 'n spesifieke lyn van argument inneem en hul antwoord met relevante bewyse ondersteun.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Kan Pan-Afrikanisme omskryf; idees aangemoedig deur Marcus Garvey; Die Goue Kus was 'n Britse kolonie.

UITBREIDING

- Nkrumah ontbloom aan Pan-Afrikanistiese idees in die VSA
- Pan-Afrikanisme veroordeel koloniale regering en onafhanklikheid van alle Afrika lande
- Nkrumah – 5de Pan-Afrikanistiese Kongres in Manchester, 1945 bygewoon
- Afrikaner nasionalisme is beïnvloed deur die idees wat sy oorsprong in diaspora het, spesiaal t.o.v. gemeenskaplike afkoms, identiteit en kultuur
- Ook geglo in 'n ekonomiese selfonderhoud, die gebruik van sosialistiese idees en werkersaksies was aangemoedig
- Afrikaner nasionalisme het ook die Pan-Afrikaniste Beweging beïnvloed omdat hulle meer vol selfgeldend en militant was
- Na die konferensie in Manchester het die Pan-Afrikaniste egter meer militant geword.
- In Ghana het Afrikaner nasionalisme baie sterk na vore gekom a.g.v. die uitgesproke en sterk middelklas.
- Die Westerse konsepte van demokrasie en selfregering was in Ghana grootliks aangemoedig.
- Nkrumah, 'n sterk en selfversekerde leier het mense beïnvloed deur sy skrywes en dinamiese toesprake.
- Hy het aangedring op selfregering en was 'n voorstander vir 'n verenigde state van Afrika.
- Aksies deur die werkers, vakbonde en die intellektueles het almal bygedra tot die groei van Afrikaner nasionalisme wat uiteindelik tot onafhanklikheid gelei het.
- Enige ander relevante antwoord.

Samevatting: Kandidate kan saamstem of nie saamstem dat Pan-Afrikanistiese idees verantwoordelik was vir die transformasie van die Goue Kus in 'n onafhanklike Ghana.

- Enige ander relevante samevatting.

[50]

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesser.

VRAAG 6: APARTHEID SUID-AFRIKA – 1940 tot 1960's

6.1 *[Herroep, interpretasie en begrip van historiese kennis]*

SINOPSIS

Kandidate moet verken of die Nasionale Party regering sy beleid so effektief afgedwing het, dat daar geen kans vir opposisie was.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Toe die apartheidswette geproklameer was, was daar opposisie daarteen. Protes-aksies in die 1950's was hoofsaaklik op 'n nie-gewelddadige manier gebaseer, het alle rasse ingesluit en het beide die plattelandse sowel as die stedelike gebiede ingesluit. Dit was suksesvol om die mense bewus te maak van die diskriminerende aard van apartheid, maar kon nie daarin slaag om die apartheidsregering tot 'n val te bring nie of enige ander relevante inleiding.

UITBREIDING

- ANC se Program van Aksie
- Mei-dag staking
- Versetbeweging
- Kongres Alliansie (Kliptown)
- Vryheidshandves
- Vroue opmars na Pretoria
- Hoogverraad verhoor

Samevatting: Die protesteerders kon nie daarin slaag om apartheid te beëindig nie en hierna besluit hulle om meer militante metodes te gebruik. Deur die protes-aksies van die 1950's het mense hul solidariteit getoon teen die onderdrukking en op 'n nasionale basis hulself toegewy tot die verkryging van 'n nie-rassige demokratiese toekoms wat in die Vryheidshandves uiteengesit was.

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesser.

OF

6.2 *[Herroep, interpretasie en begrip van historiese kennis]*

SINOPSIS

Kandidate moet verduidelik hoe die protes-aksies deur die bevrydingsorganisasies wreed deur die apartheidsregering in die 1960's onderdruk was.

HOOFASPEKTE

Inleiding: Die weerstandsbeweging het meer aggressiewe en gewelddadige protesaksies in die 1960's geloods om die apartheidsregering op sy knieë te dwing.

UITBREIDING

- Verdeling in die ANC
- Lei tot die ontstaan van die PAC
- Maart 1960 – die ANC en PAC organiseer anti-pas veldtogte.
- Beplan om passe te brand en gearresteer te word
- Opstande in menige swart woonbuurte
- 21 Maart 1960 – 69 protesteerders in Sharpeville geskiet
- Regering verklaar noodtoestand
- ANC en PAC word verban
- Duisende in detensie/aanhouding
- ANC en PAC lede word ballinge
- Neem gewapende stryd aan
- ANC vorm MK (Spies van die Volk)
- PAC vorm POQO
- Die regering implementeer strawwer maatreëls om die opposisie te onderdruk
- Polisie-klopjag op MK-hoofkwartier in Rivonia uitgevoer
- Rivonia verhoor van MK leiers (bv. Mandela)
- Lewenslange tronkstraf

Samevatting: Die regering se poging om die weerstand teen apartheid te onderdruk blyk om suksesvol te wees, maar weerstand teen apartheid het nie opgehou nie of enige ander relevante samevatting.

[50]

Gebruik die matriks op bladsy 5 om hierdie opstel te assesser.

TOTAAL: 150